

Приложение съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС 494/2024 г. за кандидатстване за допълващо финансиране по Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ 2021-2027 г.

Мярка „Внедряване на иновации в МСП на територията на местни инициативни групи (МИГ)“¹

Наименование на мярката²

Мярка: Внедряване на иновации в МСП на територията на местни инициативни групи (МИГ)

1. Описание на мярката (до половин страница)

1.1. Формулира се целта на мярката и какви са очакваните резултати и ползи за територията в изпълнение на мярката.

1.2. Анализ на нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията (посочват се спрямо обхвата на допустимите дейности за финансиране от програмата, описва се към какви местни специфики/проблеми е насочена мярката, какъв е ефектът от подкрепата за територията на МИГ – реферира се към страница от стратегията).

1.3. Описва се заявеното финансиране по ПКИП в обхвата на кои приоритети и специфични цели попада - принос към специфичните цели на програмата.

1.1. Цел на мярката и очаквани резултати:

Осигуряване на възможности за внедряване на иновации в МСП на територията на МИГ „Кирково - Златоград“ в тематичните области на ИСИС 2021-2027.

Очаквани резултати за територията на МИГ:

- нарастване на дела на МСП на територията на МИГ „Кирково - Златоград“, които внедряват продуктови иновации или иновации в бизнес процесите в тематичните области на ИСИС 2021-2027, в резултат на което се очаква да се повиши иновационния им капацитет и конкурентоспособност;
- създаване на условия за въвеждане в МСП на територията на МИГ „Кирково - Златоград“ на интелигентни и ориентирани към новите технологии решения.

Очакваният принос от изпълнението на мярката е повишаване на иновационната активност на предприятията. **Основният ефект от изпълнението на подобен вид проекти на територията на МИГ** е създаването на условия за въвеждане в предприятията на интелигентни и ориентирани към новите технологии решения, както

1 При идентифицирани потребности за допълващо финансиране по ПКИП МИГ може да включи посочената мярка в Приложението съгласно чл. 17, ал. 2 на ПМС № 494/2024 г.

2 При описване на параметрите на мярката, моля, посочете глава, раздел, точка, страница от анализа/ите, както и относимите текстове в стратегията за местно развитие (където е приложимо).

и на устойчиви и адаптирани към новите тенденции на развитие на икономиката и производствата.

Изпълнението на проекти по мярката ще допринесе за постигане на **Стратегическа цел 1 на СВOMP на МИГ „Кирково - Златоград“ - „Подобряване на конкурентоспособността на местната икономика“**, **Приоритет 2 „Развитие на неземеделския сектор и иновациите“**, чрез увеличаване на дела на МСП, прилагане на продуктови и процесни иновации; Въвеждане на интелигентни и ресурсно ефективни решения на местно ниво; Повишаване на пазарната устойчивост на предприятията; Стимулиране на растеж и нови работни места в преработващата промишленост и други ключови сектори.

Изпълнението на мярката ще има принос и към следните цели на подхода ВOMP:

- Подкрепа за въвеждането на иновации;
- Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на въвеждането на модерни технологии чрез подкрепа за иновации в предприятията и насърчаване на прехода към кръгова икономика чрез подкрепа за инвестиции в предприятията с цел подобряване на ресурсната ефективност.

1.2. Анализ на нуждите и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията:

Местни специфики, нужди и идентифицирани проблеми на територията, свързани с иновационната активност и внедряването на иновации в предприятията

Територията на МИГ бележи ръст в икономическото развитие през последните години, но въпреки това се характеризира с липса на системна подкрепа за модернизация и сериозни демографски предизвикателства, които ограничават развитието на МСП. На територията на МИГ има добре развита и работеща промишленост с дългогодишни традиции и със завоювани позиции на национално ниво в шивашката промишленост, машиностроенето и метал обработката, дърводобивната и дървопреработваща промишленост. Най-висок дял в добавената стойност по факторни разходи в икономиката на територията на МИГ заема преработващата промишленост (33.3%), следвана от търговията (21.2%) и добивната промишленост (12.8%).

Регистрираните **предприятия на територията на МИГ „Кирково – Златоград“** през 2017г. са 887, докато през 2021 г., техният брой плавно се е увеличил до 912 или ръст с 2.82 %. Сред тях най-много на брой са **микро предприятията** (831). Те съставляват 91% от общия брой предприятия на територията.

Малките предприятия (между 37 и 49 на брой), през 2021 г. са 64 или 7% от общия брой предприятия на територията на МИГ. Те формират между 26 - 36% от приходите, оборота и произведената продукция, като поддържат стабилни нива на печалба. През 2021 г. те достигат:

- 112.8 млн. лв. приходи от дейността (34% от приходите на всички нефинансови предприятия);
- 108.9 млн. лв. оборот (36% от оборота на всички нефинансови предприятия);
- 51.8 млн. лв. произведена продукция (36% от произведената продукция от всички нефинансови предприятия).

Броят на средните предприятия се е увеличил почти три пъти (16) от началото на разглеждания период, когато техният брой е бил едва 6. На територията на общините Кирково и Златоград има само **едно предприятие категоризирано като голямо с над 250 души заети.**

Средните и големите предприятия на територията на МИГ генерират 35-51 % от икономическите резултати на територията на МИГ. През 2021 г. Показателите на средните и големи предприятия включват:

- 119.4 млн. лв. приходи (36% от приходите на всички нефинансови предприятия);
- 105.3 млн. лв. оборот (35% от оборота на всички нефинансови предприятия);
- 100.2 млн. лв. произведена продукция (51% от произведената продукция от всички нефинансови предприятия).

Водещи отрасли на преработващата промишленост са производството на облекло, ремонт и инсталиране на машини и оборудване, производство на метални изделия, дървен материал и др. Съществуват традиции и потенциал за развитие на туризма – вкл. балнеотуризма, културен туризъм и др., както и чисти индустрии и биологични производства.

(1. СВОМР, т.3.1; 2. Социално-икономическо проучване и анализ на състоянието на територията на МИГ – Приложение 2.2 към СВОМР, част V. Икономическо развитие). Сред основните проблеми на икономическото развитие на територията на МИГ са повишаване на пазарните изисквания с навлизането на съвременните технологии и необходимостта от модернизация на производствените мощности, за чието решение следва да се предприемат комплексни мерки, като сред основните е създаването на условия за ускоряване растежа на местната икономика, за което ще допринесе повишаване на конкурентоспособността на съществуващите МСП, чрез въвеждане на иновации.

Инвестиционната активност на предприятията на територията на МИГ се подобрява в периода 2019 – 2023 г. По данни на НСИ **разходите за придобиване на ДМА** на територията на община Златоград се увеличават (от 8.8 млн. лв. през 2019 г. до 16.4 млн. лв. през 2023 г.). Данните на територията на община Кирково са по-различни – стойността на разходите за придобиване на ДМА остава сравнително еднаква в началото и в края на разглеждания период. Най-високи стойности се отчитат през 2021г. – 12.2 млн. лв. Общия размер на разходите за разглеждания период на територията на община Златоград са 58.2 млн. лв., а на територията на община Кирково – 38.7 млн. лв.

Благоприятни са данните за **чуждестранните преки инвестиции (ЧПИ)** от нефинансовия сектор за община Златоград, където увеличението е осезаемо. Община Златоград отбелязва постоянен ръст в ПЧИ за периода 2019-2023 г. - от 5.9 млн. лв. през 2019 г. до 10.3 млн. лв. през 2023 г. Общият ръст за периода е с 4.4 млн. лв. (увеличение с 74,6%). Територията на Община Кирково бележи постепенно намаление на ПЧИ до 2022 г., последвано от рязко увеличение през 2023 г. От 0.7 млн. лв. през 2019 г. до 0.9 млн. лв. през 2023 г. Общо за МИГ Кирково – Златоград сума на ПЧИ с натрупване се е увеличила от 6.6 млн. лв. (2019) до 11.2 млн. лв. (2023), ръстът е от 4.6 млн. лв., или ~69,7% за периода. Основен принос за това има община Златоград, която е водеща община по отношение на привличане на ПЧИ в рамките на МИГ.

Проучванията за целите на разработване на СВОМР показват значителен потенциал и интерес от МСП за реализация на проекти по ПК ИП 2021 – 2027 г., основаващ се на капацитета на МСП за изпълнение на проекти, включително за иновации. По Мярка „Подобряване на производствения капацитет в МСП на територията на МИГ „Кирково - Златоград“ в програмен период 2014 – 2020 г. са изпълнени 6 на брой проекти и реално изплатени суми 1,865,265.54, с което **бюджетът, предвиден в СВОМР 2014 – 2020 г. по ОП ИК е изпълнен на 95 %**. Освен тези проекти, капацитетът на МСП на територията на МИГ се обуславя от **изпълнените 96 проекта по ОП ИК 2014 – 2020 г., на обща стойност 16 565 677.65 лв., от които БФП 10 663 590.43 лв. и 5 902 087.22 лв.** собствено финансиране от бенефициентите, което показва и висок финансов капацитет. В процес на изпълнение е проект за **подобряване на производствения капацитет по програма "Конкурентоспособност и иновации в предприятията" 2021-2027 г. на обща стойност 93 550 лв., БФП - 70 162.50 лв. и 23 387.50 – собствено финансиране.** Разпределение на изпълнените проекти по области:

<i>Област на проектите</i>	<i>Обща стойност</i>	<i>В т.ч. съфинансиране</i>	<i>Брой проекти</i>
Проекти за иновации	2,996,987.00	1,498,493.50	1
Ефективно използване на ресурсите	620,218.96	186,065.69	1
Подобряване на производствения капацитет в МСП	3,538,490.30	1,415,396.12	3
Насърчаване на предприемачеството	420,487.36	84,097.36	1
Енергийна ефективност	7,131,345.82	2,718,034.55	4
Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии	20,000.00	0	1
Преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19	1 838 148.21	0	85

В резултат от тези данни, може да се направи заключението, че предприятията в региона демонстрират стремеж към устойчиво развитие, адаптация към пазарните условия и прилагане на иновативни решения, което е предпоставка за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика.

На територията на МИГ бе проведено проучването, което имаше за цел да идентифицира нагласите на територията, нуждите, потребностите и тенденциите в развитието. Участниците в проучването проявиха висока ангажираност и интерес към прилагане на иновации в МСП. 83.33% от респондентите подкрепят въвеждането на иновации от МСП съгласно ИСИС. Това показва висока иновационна култура и осъзнатост сред местния бизнес. Иновациите се възприемат не само като възможност, но и като необходимост за повишаване на конкурентоспособността на местно ниво. Територията показва висока готовност за иновации, но е нужна подкрепа за преминаване от нагласи към конкретни действия и инвестиции. Съгласно проучването иновациите в екологията и устойчивото развитие се очертават като най-приоритетна посока, следвани от биоикономиката и творческите индустрии.

Иновационната активност на територията на МИГ се измерва с показатели като дял на

иновативните предприятия, разходи за научноизследователска и развойна дейност, брой и дял на зетите с иновационна дейност, данни за патенти и права на интелектуална собственост и др. Повечето от тези данни се поддържат на над-общинско ниво. За територията на МИГ са анализирани секторите J и M в периода 2017 – 2021 г.:

- **J – Информационни и творчески дейности:** 5 предприятия; Добавена стойност по факторни разходи - 484 хил. лв. за 2021 г.; През 2021 г. сектор J достига 1.152 млн. лв. произведена продукция и 1.306 млн. лв. приходи
- **M – Професионални дейности и научни изследвания:** стабилен растеж на броя предприятия от 45 (2017 г.) до 50 през последната година; Добавена стойност по факторни разходи – намалява от 1.080 хил. лв. до 892 хил. лв.; Сектор M създава 1.560 хил. лв. продукция и 2.130 хил. лв. приходи
- Секторите отговарят съответно за над 3 млн. лв. общи приходи, като за мащаба на територията това е значителен обем, особено в сравнение с трудоинтензивни дейности.
- Придобитите ДМА в сектор M „Професионални дейности и научни изследвания“, показват намаление – 1.083 млн. лева през 2021 г., при стойност от 1.229 млн. лв. през 2017 г., което индикира за изоставане в иновационната активност.

Икономическите дейности с иновационна насоченост в МИГ „Кирково - Златоград“ са стратегически развиващ се сектор, въпреки малкия им дял спрямо цялата икономика. Те генерират висока добавена стойност, качествена заетост и стабилни приходи, като заслужават подкрепа чрез мерки за насърчаване на иновации, ИКТ, дигитализация и предприемачество. Важно е да се отбележи и че стимулирането на иновационната активност чрез допълващо финансиране от ПКИП би могло да се съчетае с мерки за наемане на уязвими групи безработни или неактивни лица, в т.ч. осигуряване на субсидирана заетост, ако бизнесът е готов да участва с менторство, стажуване и адаптиране на работни места за уязвими групи, чрез предвидените мерки по допълващо финансиране по Програмата за развитие на човешките ресурси.

В обобщение може да се каже, че се наблюдават следните местни специфики, нужди и проблеми, които влияят негативно върху иновационния потенциал на местните предприятия и които ще се адресират чрез подкрепата на ПКИП:

- Благоприятна тенденция на нарастващ брой средни предприятия
- Тенденция към подобрене на почти всички икономически показатели.
- Развита и работеща преработваща промишленост с дългогодишни традиции и със завоювани позиции на национално ниво в шивашката промишленост, машиностроенето и метал обработката, дърводобивната и дървопреработваща промишленост;
- Добре развит сектор на услугите и туризма.
- Необходимост от подобряване и развитие на производствената база, въвеждане на нови високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност и експортен потенциал в местната икономика.
- Необходимост от модернизация и въвеждане на иновации в индустрията в сектора на нефинансовите предприятия.
- Потребност от подобряване и развитие на производствената база, въвеждане на

нови високотехнологични и иновативни производства с висока добавена стойност и експортен потенциал в местната икономика.

- Потребност от по-активно развитие и модернизирание на преработващите предприятия.

Раздел II., т.4, подточка 4.4. от Приложение 2.1. Проучване и анализ на заинтересованите страни на територията на МИГ към СВOMP и Социално-икономическо проучване и анализ на състоянието на територията на МИГ – Приложение 2.2 към СВOMP, част V. Икономическо развитие).

1.3. Заявеното финансиране по ПКИП попада в обхвата на следните приоритети и специфични цели на ПКИП - принос към специфичните цели на програмата:

- **Приоритет 1** „Иновации и растеж“ на ПКИП, специфична цел RSO1.1. Развитие и засилване на капацитета за научни изследвания и иновации и на внедряването на модерни технологии (ЕФРР)
- **Приоритет 2** „Кръгова икономика“, специфична цел RSO2.6 Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика (ЕФРР)

Принос към специфичните цели на програмата:

Проектите по мярката ще окажат пряко въздействие върху иновационния и технологичния капацитет на предприятията на територията на МИГ чрез:

- Внедряване на продуктови и процесни иновации, включително автоматизация на производството, дигитализация и внедряване на ИТ системи;
- Подобряване на достъпа на МСП до иновативни технологии и ноу-хау;
- Повишаване на взаимодействието между МСП и научноизследователски институции или доставчици на технологии, чрез прилагане на готови иновации на територията на МИГ;
- Създаване на устойчива икономическа среда за привличане и задържане на кадри в ключови сектори чрез внедряване на технологии, повишаващи производителността и качеството на труда.

Мярката предоставя възможност за въвеждане на зелени и ресурсно ефективни решения в производствени и логистични процеси, които имат висок потенциал за оптимизация на ресурсите, конкретният принос включва:

- Подкрепа за инвестиции, свързани с намаляване на енергийната и материалната интензивност на предприятията (ново оборудване, енергоспестяващи технологии, софтуер за управление на ресурси);
- Създаване на условия за внедряване на практики за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на материали в производствения цикъл;
- Насърчаване на екологични иновации и устойчиви бизнес модели – включително услуги, свързани с удължаване на жизнения цикъл на продукти, споделена икономика и екодизайн;
- Намаляване на въглеродния отпечатък на местните предприятия чрез дигитални трансформации и автоматизирано управление на процеси и доставки.

В контекста на сравнително остарялото оборудване на предприятията в МИГ

(идентифицирано в анализа на ДМА и инвестиционната активност), подкрепата за кръгови решения ще доведе до устойчиви ползи за околната среда и повишаване на ресурсната ефективност.

Заявеното финансиране ще бъде насочено към подкрепа за внедряване на нови технологии и иновации в предприятията на територията на МИГ, като това ще помогне за повишаване на тяхната производителност, устойчивост и конкурентоспособност на пазара. Мярката ще се фокусира върху нови продукти, процеси или услуги, които отговарят на специфичните нужди на местния пазар.

Заявеното финансиране ще бъде използвано за внедряване на иновации, които ще подобрят екологичната ефективност и устойчивост на МСП. Това включва използването на нови технологии и процеси за намаляване на отпадъците, енергийна ефективност и използване на възобновяеми източници на енергия.

Очаквани ползи и ефект от подкрепата за територията на МИГ:

Реализацията на проекти по мярката ще има следните по-важни ползи за територията на МИГ:

- Подобряване на иновационната способност и адаптивност на предприятията към глобални и секторни предизвикателства;
- Повишаване на конкурентоспособността, производителността и добавената стойност в местната икономика;
- Запазване и разкриване на нови работни места, особено за млади хора;
- По-добро използване на териториалния потенциал и икономическа инфраструктура

Очакваните ефекти от изпълнението на мярката включват:

- Подпомагане на двойния (зелен и дигитален) преход на МСП;
- Повишаване конкурентоспособността чрез иновации и ефективност на ресурсите;

Създаване на условия за висока добавена стойност и екологична устойчивост на икономиката на територията на МИГ и принос към преодоляване на демографските проблеми.

2. Допустими дейности, конкретно необходими за реализация на мярката (следва да съответстват на дейностите, описани в Указанията)

Проектите по линия на допълващото финансиране по ПКИП следва да осигуряват възможности за внедряване на иновации в МСП, попадащи в някоя от петте тематични области на ИСИС 2021-2027. За целта е предвидено да бъдат допустими за подкрепа следните дейности:

- **Дейност 1.** Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи (ДМА).
- **Дейност 2.** Внедряване на продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите посредством придобиване на специализиран софтуер (вкл. разработване), патенти, лицензи, „ноу хау” и др., представляващи дълготрайни нематериални активи (ДНА).

Проектните предложения ще може да включват една или и двете допустими дейности. УО си запазва правото да включи и други допълнителни дейности, които са пряко свързани с процеса по внедряване на иновации.

В края на изпълнението на проектите следва да е налице внедрена в предприятието **продуктова иновация (стока или услуга) или иновация в бизнес процесите**, насочена към производство на стоки и предоставяне на услуги.

Предвидена е подкрепа за внедряване на иновации в предприятията чрез въвеждане на продуктова иновация или иновация в бизнес процесите в тематичните области на стратегията за интелигентна специализация: “Информатика и ИКТ”; “Мехатроника и микроелектроника”; “Индустрии за здравословен живот, биоикономика и биотехнологии”; “Нови технологии в креативни и рекреативни индустрии” и “Чисти технологии, кръгова и нисковъглеродна икономика” на ИСИС 2021-2027.

Важно! При изпълнение на дейностите следва да се спазват хоризонталните принципи, заложи в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета:

- зачитането на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз ;
- равенството между мъжете и жените, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на социалните аспекти на пола;
- недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация;
- достъпност за хората с увреждания (вкл. спазване правата и принципите, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания);
- целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.

В съответствие с допустимите дейности се определят допустимите разходи на база на изискванията на глава 5, раздел I от ЗУСЕФСУ, разпоредбите на Регламент № 2018/1046, Регламент (ЕС) 2021/1057, Регламент (ЕС) 2021/1060 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021 – 2027.

3. Допустими целеви групи, към които ще бъде насочено допълващото финансиране по ПКИП (посочват се заинтересованите целеви групи на територията на МИГ).

Допустимите целеви групи са МСП, съгласно Закона за малките и средни предприятия от територията на МИГ „Кирково - Златоград“.

Допустимите кандидати следва да имат адресна регистрация, да извършват дейността си и да са заявили подкрепа за дейности, осъществявани на територията на МИГ „Кирково - Златоград“. Кандидатите могат да развиват дейност в различни сектори на икономиката и трябва да отговарят на условията за бенефициент, определени в Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление и в приложимата подзаконова нормативна уредба. В рамките на процедурата за подбор на проекти ще има включени и допълнителни изисквания, с които МСП ще следва да се съобразят.

С цел избягване на припокриването на интервенции между ПКИП и Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони 2023-2027 (СПРЗСР) по линия на допълващото финансиране на ПКИП няма да могат да получават подкрепа кандидати, които са:

- ✓ предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности за преработка и/или маркетинг на горски продукти.
- ✓ микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от ЗМСП, които имат седалище или клон със седалище на територията на селски район, и са заявили за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България. Списък на общините в обхвата на селските райони на Република България е посочен в Приложение № 2 към чл. 3, ал. 1, т. 3 на ПМС № 23/2023.
- ✓ предприятия, кандидатстващи за финансиране на икономически дейности, които съгласно КИД-2008 на НСИ попадат в сектор С - раздел 10 „Производство на хранителни продукти” и раздел 11 „Производство на напитки” и допустими за подпомагане по СПРЗСР.

Предприятия, кандидатстващи за финансиране на дейности, попадащи в обхвата на сектор риболов и сектора на рибарството и аквакултурите, които са целева група за подкрепа по Програмата за морско дело, рибарство и аквакултури 2021-2027 г. (ПМДРА).

4. Размер на заявеното финансиране от МИГ и разпределение на средствата по приоритети/специфични цели (посочва се: общият бюджет на мярката; разпределението на средствата по приоритети).

4.1. Общ бюджет на мярката: 554 459 лева

4.2. Разпределение на средствата по приоритети:
Приоритет 1. Иновации и растеж 443 567.20 лева
Приоритет 2. Кръгова икономика 110 891.80 лева